

Educació i Comunicació Ambiental

Codi: 102826
Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2501915 Ciències Ambientals	OT	4	0

Professor de contacte

Nom: Genina Calafell Subirá

Correu electrònic: Genina.Calafell@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: No

Prerequisits

Haver cursat el primer cicle del grau de Ciències Ambientals

Objectius

Contextualització/objectius

La investigació en educació ambiental i educació del consum constitueix una oportunitat per a reflexionar i avançar en el disseny de currículums, models formatius i propostes competencials que afavoreixin la formació d'una ciutadania capaç d'afrontar els reptes que ens demana un món globalitzat i complex.

El mòdul pren com a punt de partida la investigació en educació ambiental, educació del consum i educació econòmica, com diverses maneres d'abordar, des de l'educació, les relacions entre les persones i el medi i entre les pròpies persones. Això s'emmarca en un món globalitzat i complex que manifesta desajustaments a diverses escales.

En concloure el primer decenni del segle XXI, el món afronta reptes i problemes importants, complexos i interrelacionats, que afecten els estils de vida, els valors i el desenvolupament. Els desafiaments sorgeixen de valors que han creat, i creen, societats insostenibles. Disposem del coneixement, la tecnologia i les competències necessàries per invertir la situació, per tant cal mobilitzar el nostre potencial per aprofitar totes les oportunitats de millorar l'acció i propiciar els canvis. L'educació és clau en aquest procés de transformació. Una educació d'aquest tipus ha de ser de tal qualitat, que faciliti la clarificació de valors, l'adquisició de coneixements, el desenvolupament d'aptituds i competències necessàries per tal de participar en la transformació positiva de la societat. Mitjançant l'educació i l'aprenentatge al llarg de tota la vida, podrem forjar estils de vida basats en la justícia social i econòmica, la seguretat alimentària, el consum responsable, la integritat ecològica, els mitjans de vida sostenibles, el respecte cap a totes les formes de vida i valors sòlids que fomentin la cohesió social, la democràcia i l'acció col·lectiva.

L'Educació i la Comunicació ambiental ha de prendre aquest repte i posar en relleu la interdependència entre el medi ambient, l'economia, la societat i la diversitat cultural, des de l'àmbit local fins al mundial, i tenir en compte la dimensió del temps (el passat, el present i el futur).

L'Educació i la Comunicació Ambiental requereix d'estructures complexes, ja que hi ha múltiples vincles que la conformen, vincles entre qualitat ambiental, igualtat, drets humans, pau, equitat, solidaritat, etc. Ella ha de convidar a introduir-nos en la cultura de la complexitat, en l'ús del pensament crític per a l'exploració i el repte,

en la clarificació dels valors, a reflexionar sobre el valor de l'acció, la participació i la col·laboració. posar posar l'accent en els enfocaments creatius i crítics, la reflexió a llarg termini, la innovació i l'autonomia per afrontar la incertesa i solucionar problemes i situacions complexes.

- **Conèixer diversitat d'enfocaments de l'Educació i la comunicació ambiental.**
- **Identificar i valorar les aportacions de l'educació ambiental en l'educació per a la ciutadania.**
- **Identificar instruments didàctics d'ensenyament i aprenentatge en Educació Ambiental.**
- **Identificar instruments de participació i comunicació Ambiental.**
- **Dissenyar i Analitzar pràctiques d'Educació i comunicació ambiental en contextos diversos (educació formal, educació no formal, participació ciutadana..)**

Competències

- Analitzar i utilitzar la informació de manera crítica.
- Aplicar amb rapidesa els coneixements i habilitats en els diferents camps involucrats en la problemàtica ambiental, i aportar-hi propostes innovadores.
- Aprendre i aplicar els coneixements adquirits a la pràctica i a la resolució de problemes.
- Demostrar iniciativa i adaptar-se a problemes i situacions nous.
- Demostrar interès per la qualitat i la praxi de la qualitat.
- Demostrar un coneixement adequat i utilitzar les eines i els conceptes de les ciències socials més rellevants en medi ambient.
- Demostrar un coneixement adequat i utilitzar les eines i els conceptes de les disciplines científiques més rellevants en medi ambient.
- Desenvolupar estratègies de comunicació ambiental, incloent-hi els riscos ambientals.
- Integrar els aspectes físics, tecnològics i socials que caracteritzen la problemàtica ambiental.
- Obtenir informació i textos escrits en llengües estrangeres.
- Recollir, analitzar i representar dades i observacions, tant quantitatives com qualitatives, utilitzant de forma segura les tècniques adequades d'aula, de camp i de laboratori.
- Transmetre adequadament la informació, de forma verbal, escrita i gràfica, i utilitzant les noves tecnologies de comunicació i informació.
- Treballar amb autonomia.
- Treballar en equip desenvolupant els valors personals quant al tracte social i al treball en grup.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar i utilitzar la informació de manera crítica.
2. Aprendre i aplicar els coneixements adquirits a la pràctica i a la resolució de problemes.
3. Comunicar els problemes ambientals amb l'atenció adequada als problemes de risc ambiental i les regulacions rellevants en els camps de la seguretat i la salut ambiental.
4. Conèixer les principals teories i metodologies de l'educació i comunicació ambiental i tenir la capacitat per aplicar als casos pràctics aquests ensenyaments teòrics.
5. Demostrar coneixement d'algun dels àmbits principals de les disciplines científiques en medi ambient.
6. Demostrar coneixement d'algun dels àmbits principals de les disciplines socials en medi ambient.
7. Demostrar iniciativa i adaptar-se a problemes i situacions nous.
8. Demostrar interès per la qualitat i la praxi de la qualitat.
9. Identificar els processos de ciències, ciències de la vida i ciències socials en l'entorn mediambiental i valorar-los adequadament i originalment.
10. Observar, reconèixer, analitzar, mesurar i representar adequadament i de manera segura processos mediambientals.

11. Obtenir informació i textos escrits en llengües estrangeres.
12. Transmetre adequadament la informació, de forma verbal, escrita i gràfica, i utilitzant les noves tecnologies de comunicació i informació.
13. Treballar amb autonomia.
14. Treballar en equip desenvolupant els valors personals quant al tracte social i al treball en grup.

Continguts

- L'Educació Ambiental: perspectiva històrica, evolució i cartografia de diversos corrents
- L'Educació i la Comunicació Ambiental: finalitat, objectius, components clau i enfocaments metodològics
- Estratègies en Educació Ambiental en diferents àmbits d'intervenció: educació formal, no formal i informal
- Estratègies en Comunicació Ambiental en diferents àmbits d'intervenció: educació formal, no formal i informal
- Educació i Comunicació ambiental i Pensament complex.
- Criteris de qualitat en Educació i comunicació ambiental.
- Competències professionals en Educació per a la Sostenibilitat.
- Disseny, elaboració i avaluació d'un projecte o material didàctic en educació i/o comunicació ambiental.

Metodologia

L'activitat formativa es desenvoluparà a partir de les dinàmiques següents:

- Classes magistrals/expositives per part del professor
- Lectura d'articles i fons documentals
- Anàlisi i discussió col·lectiva d'articles i fons documentals
- Pràctiques d'aula: resolució de problemes / casos / exercicis.
- Tutories.

E

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Espai de treball en grups reduïts tutoritzat pel professorat per fer l'anàlisi o l'elaboració d'activitats i/o materials curriculars, l'estudi i/o resolució de casos, activitats de camp per aprofundir en les temàtiques proposades. (PRÀCTIQUES D'AULA)	20	0,8	1, 2, 3, 7, 8, 11, 12, 13, 14
Exposicions per part del professorat dels continguts i qüestions bàsiques del temari. Es realitza amb tot el grup classe i permet l'exposició dels principals continguts a través d'una participació oberta i activa per part dels estudiants. (TEORIA)	22	0,88	1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 10, 12, 14
SEMINARIS: Treball de camp i resolució de casos	8	0,32	2, 7, 10, 13, 14
Tipus: Autònomes			
Anàlisi de lectures, propostes d'innovació didàctica, disseny d'activitats, realització d'informes, anàlisi i resolució de casos	91	3,64	2, 3, 7, 8, 9, 11, 13, 14

Avaluació

L'avaluació de l'assignatura es realitzarà al llarg de tot el curs acadèmic mitjançant diversitat d'activitats formatives.

L'assistència a les classes és obligatòria. L'estudiant ha d'assistir a un mínim d'un 80% de les hores i podrà no superar l'assignatura si no assisteix a les activitats proposades sense una prova evident o justificació.

Per aprovar l'assignatura cal obtenir un mínim de cinc en cadascun dels blocs i activitats d'avaluació.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Examen presencial individual	45%	2	0,08	1, 2, 3, 4, 5, 6, 10, 12, 13
Treball en grup cooperatiu	45%	5	0,2	1, 2, 3, 4, 7, 8, 9, 12, 13, 14
Treball i participació individual	10%	2	0,08	1, 2, 3, 7, 8, 11, 12, 13

Bibliografia

BAUMAN, Z. (2005). The liquid-modern challenges to education. In S. Robinson & C. Katulushi (Eds.), Values in Higher Education. University of Leeds.

BONIL, J.; PUJOL, R.M. (2011). Educación científica a propósito de la palabra crisis. Enseñanza de las ciencias. 29(2) pp. 252-261

BONIL, J.; CALAFELL, G.; GRANADOS, J.; JUNYENT, M.; TARÍN, R.M. (2012) Un modelo formativo paravanzar en la ambientalización curricular. PROFESORADO. Revista de Currículum y Formación del Profesorado, 16(2), 145-163

BONIL, J.; JUNYENT, M.; PUJOL, RM. (2010). Educación para la sostenibilidad desde la perspectiva de la complejidad. Revista EUREKA, Enseñanza y Divulgación de Ciencias, 7, 198-215.

BONIL, J.; CALAFELL, G. (2014) Identificación y caracterización de las concepciones de medio de un grupo de profesionales de la educación ambiental. ENSEÑANZA DE LAS CIENCIAS, 32.3, 205-225

CALAFELL, G.; JUNYENT, M.; BONIL, J. (2015) Un propuesta para ambientalizar el currículum. Transferencia entre universidad y aula. CUADERNOS DE PEDAGOGÍA, 460, 56-60

HICKS, D. (2002) Lessons for the future. The missing dimension in education. London and New York: Routledge

INNERARITY, D. (2011). La democracia del conocimiento. Por una sociedad inteligente. Barcelona. Paidós.

JUNYENT, M.; GELI, A.M. (2008) Education for sustainability in university studies: a model for reorienting curriculum. British Educational Research Journal, 34(6),763-783

MAYER, M. (2002). Ciudadanos del barrio y del planeta. En F. Imbernon, (Coord). Cinco ciudadanías para una nueva educación, 83-104. Barcelona: Graó.

MAYOR ZARAGOZA, F. (2009). La problemática de la sostenibilidad en un mundo globalizado. Revista de Educación. Número extraordinario, 25-52. Madrid: Ministerio de Educación.

PUJOL, R.M. (1996). Educación y Consumo, Barcelona, Hosorri.

PUJOL, R.M. (2000) Ambientalización i escola. Perspectiva Escolar, 235, 2-7

SAUVE, L.(1999).Environmental education, between Modernity and Postmodernity. Canadian Journal of Environmental Education, 4, 9-35.

SAUVÉ, L. (2004) Una cartografia de corrientes de educación ambiental. En Sato, Michèle, Carvalho, Isabel (Orgs).A pesquisa em educação ambiental: cartografias de uma identidade narrativa em formação. Porto Alegre: Artmed.

SLEURS, W.(coord) (2008) Competencies for ESD(Education for Sustainable Development)- Teachers. Leuven, Bélgica

TILBURY, D.; Wortman, D. (2004) Engaging people in sustainability. Commission on Education and Communication, IUCN, Gland,Switzerland and Cambridge, UK.

Economic Comission for Europe (2011) Learning for the future: Competences in Education for Sustainable Development. United Nations Economic Commission for Europe Steering Committee on Education for Sustainable Development. ECE/CEP/AC.13/2011/6

Enllaços web:

<http://www.uab.cat/mediambient/>

<http://www.ensi.org/>

www.unescocat.org

<http://www.unesco.org/new/en/education/themes/leading-the-international-agenda/education-for-sustainable-de>

<http://www.unesco.org/education/tlsf/>